

4. Programma Ondernemend Zeeland

Inleiding en ontwikkelingen

Zeeland scoort nu en voor de korte termijn goed op macro-economische parameters (zoals bruto regionaal product, werkloosheidscijfer, inkomen per hoofd van de bevolking en toegevoegde waarde). Tegelijkertijd staat Zeeland voor grote uitdagingen op het gebied van de arbeidsmarkt. Bij de Zeeuwse bedrijven is de komende jaren behoefte aan duizenden arbeidskrachten. Gezien de krapte op de arbeidsmarkt vraagt het flinke inspanningen om daarin te voorzien. Hierbij zal niet alleen het arbeidspotentieel binnen Zeeland beter benut moeten worden, maar zal ook een flinke inspanning geleverd moeten worden om mensen van buiten Zeeland aan te trekken. De actuele maatschappelijke opgave is het herpositioneren van het Zeeuwse imago zodat mensen Zeeland meer en eerder gaan overwegen als plek om te leven, te werken en te studeren.

Zeeland heeft een goed klimaat voor ondernemers die met vindingrijkheid en durf innovaties omzetten in concrete producten of diensten. Tegelijk blijkt ook dat investeringen in innovatie en R&D achterblijven bij de rest van Nederland. De innovatiekracht van bedrijven is belangrijk voor de concurrentiekracht van Zeeland. De innovatiekracht van Zeeland moet verder versterkt worden. Belangrijk omdat we op deze wijze de innovatiekracht van de Zeeuwse topsectoren ook gebruiken om grote maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Zo sluiten we aan bij het (missiegedreven) Rijksbeleid. Een gezonde economie behoeft een passende onderwijs-, kennis-, en onderzoekinfrastructuur, en de beschikbaarheid van goed personeel en goede ondernemers.

Om innovatie te stimuleren is een breed instrumentarium nodig van subsidies (Europees, nationaal en provinciaal) en revolverende financiering. Via Impuls Zeeland helpen we startende en innoverende bedrijven in verschillende sectoren. We werken samen met de sector en kennisinstellingen aan de Foodagenda en de Visserij-agenda om het ondernemerschap op het gebied van landbouw en visserij te versterken en te ondersteunen met actieve lobby bij Rijk en Europa. Tenslotte gebruiken we ons partnerschap bij verschillende Europese subsidieprogramma's (OP zuid, POP 3, en diverse Interreg-programma's) om innovatieve projecten in Zeeland te realiseren.

Speerpunten

Het versterken van de regionale economie doen we door:

- Samen met publieke en private partners (ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden) te zorgen dat de arbeidsmarkt voldoende goed gekwalificeerde arbeidskrachten biedt om te voldoen aan de vraag van de Zeeuwse werkgevers;
- Het fasegewijs realiseren van de Bèta Campus Zeeland rondom de thema's water, energie, biobased/food;
- De Onderwijs- en kennisinfrastructuur op het gewenste niveau te houden;
- Het realiseren en versterken van Kennis- en Innovatienetwerken binnen iedere Zeeuwse economische sector;
- Concurrentiepositie te verbeteren en werkgelegenheid te behouden en door in te zetten op innovatie in brede zin, in de foodsector, kennisontwikkeling, samenwerkingsverbanden en gerichte lobby;
- Uitvoering te geven aan de calls van de Europese programma's OP Zuid, POP 3, Interreg Vlaanderen-Nederland en Twee Zeeën en Interreg B en C: maximaal benutten voor Zeeland;
- Voorbereiding en inzet Zeeland voor Toekomstig Cohesiebeleid na 2020 (samenwerking in Zuid-verband, IPO, met Vlaanderen);
- Verschillende organisaties te ondersteunen die onderdeel uitmaken van de economische basisinfrastructuur, zoals NV Economische Impuls Zeeland, het Delta Region Network, het Roosevelt Institute for American Studies, Dockwize, Economic Board Zeeland;
- Het verstevigen en uitbouwen van het regionale innovatie-ecosysteem en uitvoering te geven aan het Investeringsfonds Zeeland BV;
- Het versterken van het imago van Zeeland als regio om te leven en te werken en het behouden van het sterke imago als toeristische bestemming;

Reguliere taken

De Provincie zet zich in voor een sterke regionale economie en duurzame economische groei. Om dit te bereiken werkt de Provincie aan het vestigingsklimaat voor bedrijven en werknemers. Een sterke regionale economie kan niet zonder kennis en innovatie. De Provincie zorgt daarom voor goede randvoorwaarden en samenwerking met onderwijs- en onderzoeksinstituten.

Beleidskader

- Economische Agenda (2017-2021)
- MKB Samenwerkingsagenda en MKB Actieplan (Rijk-Provincies)
- Implementatieagenda Smart Industries (Rijk)
- IBP programma (Rijk, Provincies, gemeenten)
- RIS 2021 - 2027 (Regionale Innovatie Strategie)

Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0

Het Rijk heeft in 2017 € 25 miljoen toegekend aan het investeringsprogramma "Zeeland in stroomversnelling" voor de versterking van de economische structuur in Zeeland door middel van de uitvoering van zes projecten. In 2021 wordt ingezet op de afhandeling van het Tidal Technology Center Grevelingendam, het Joint Research Center en de continuering van de aanjaaggelden Zeeland in Stroomversnelling (gezamenlijk met de Zeeuwse gemeenten).

Regio Deal Zeeland: Zeeland in stroomversnelling 2.0

Investeren in een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat

Op 6 juli 2018 heeft de Provincie Zeeland de Regio Deal Zeeland ondertekend met het Rijk als onderdeel van het regeerakkoord Vertrouwen in de toekomst. Hiermee stelt het Rijk € 35 miljoen beschikbaar voor het verbeteren van het Zeeuws Leef- en vestigingsklimaat. Het investeringsprogramma bouwt voort op het advies van de commissie Structuurversterking en werkgelegenheid (Balkenende) en het Investeringsprogramma ZiS 1.0 en bestaat uit dertien projecten, onderverdeeld naar de 'pijlers' Kennis en innovatie, Leefbaarheid en Voorzieningen bedrijven. De regio is verantwoordelijk voor eenzelfde bedrag aan cofinanciering. Voor de uitvoering van het investeringsprogramma heeft de Provincie Zeeland, op basis van de voortgang van de projecten, tot nu toe € 31,5 mln. ontvangen.

In 2021 richt de Provincie zich op de verdere realisatie van het investeringsprogramma met de daarbij behorende projecten, het verkennen van de mogelijkheden voor synergie tussen de projecten, de monitoring van de maatschappelijke effecten met daarbij de impact van de Regio Deal in de regio en het zorgdragen voor een doeltreffende besteding van de middelen gezamenlijk met de partners in de regio. Het programma loopt uiterlijk tot 31 december 2022.

Maatschappelijk effect

De Provincie Zeeland zet in op versterking van de Zeeuwse economie. Concreet betekent dit versterken van de innovatiekracht van het Zeeuwse bedrijfsleven, en het verhogen van het Bruto Regionaal Product.

Tevens voldoende werkgelegenheid én voldoende arbeidsaanbod op alle niveaus (van laaggeschoold tot wetenschappelijk) en de groei van de regionale innovatiekracht met focus op de Zeeuwse economische sectoren.

Een sterk imago van Zeeland zodat mensen hier graag komen leven, werken en ondernemen en hun vrije tijd in Zeeland willen doorbrengen.

Inzet op postcorona maatregelen om negatieve effecten voor MKB te beperken.

Doelstellingen

Concurrentiepositie logistiek

De ingezette koers van 2020 wordt in 2021 verder vormgegeven. In 2021 ligt een belangrijke prioriteit op de invulling van de energietransitie in de logistieke sector. Bedrijven en overheden worden begeleid bij dit proces. De provincie informeert deze partijen en werkt binnen Zeeland Connect (triple helixplatform) samen bij het uitvoeringsprogramma "zero emissie logistiek" van OPZuid. Ook wordt

binnen dit K&I netwerk samengewerkt om bij het werkprogramma "living lab autonoom transport Zeeland". Beide projecten zijn van groot belang voor het behoud van de logistieke sector in Zeeland. Nieuwe actieplannen met betrekking tot modal shift en digitalisering robotisering zijn in ontwikkeling. In 2021 wordt met belangrijke spelers in de maintenance sector van de procesindustrie en de sector wind op zee meerdere activiteiten ontwikkeld om cross overs mogelijk te maken. De vestiging van het Fieldlab Zephyros (maintenance wind op zee) wordt verder vorm gegeven.

Acties

Ondersteunen van kansrijke innovaties die kunnen leiden tot nieuwe bedrijvigheid of een hogere toegevoegde waarde, bijv. de toepassingsmogelijkheden van circulaire economie in de procesindustrie

Voortgang/Resultaat

Dit jaar heeft het KIC|MPI drie circulaire projecten uitgevoerd. Daarnaast organiseerde het KIC|MPI met de FME de bijeenkomst 6-25. De doelstelling is om de industrie door simpele maatregelen tot 2025 6 miljoen ton CO2 uitstoot te verminderen. Dit betreft verbeteringen ten aanzien van onderhoud.

Stimuleren samenwerking en innovatie in de logistiek, o.a. via Zeeland Connect

Voortgang/Resultaat

Via het kennisnetwerk Zeeland Connect verloopt dit voorspoedig. Er zijn vier actielijnen benoemd (autonoom transport, energietransitie, digitalisering/robotisering, netwerken/verbindingen). Daarnaast wordt deelgenomen aan de diverse landelijke initiatieven zoals clean energy hubs, connected transport corridors, Catalyst, green deal binnenvaart, zeevaart en binnenhavens. Verder is er deelgenomen aan diverse bijeenkomsten door de IPO-leden en de topsector logistiek om de samenwerking in de logistieke sector te verbeteren.

Uitvoeren visie Logistiek i.s.m. Zeeland Connect en uitvoeren van de roadmap met 3 innovatielijnen, waaronder autonoom transport (varen en rijden) en verduurzamen Sector Transport en Logistiek (terminalfaciliteiten en laadinfra)

Voortgang/Resultaat

Diverse projecten zijn het afgelopen jaar in ontwikkeling genomen. Het meerjarenprogramma is door de stuurgroep van Zeeland Connect vastgesteld. De actieplannen Zero-emissie logistiek en autonoom transport Zeeland zijn in uitvoering. Een werkgroep ontwikkelt het actieprogramma Digitalisering & Robotisering. Aan diverse landelijke programma's wordt deelgenomen: Catalyst, Connected Transport Corridors, Clean energy hubs, green deal binnenvaart, binnenhavens en zeehavens.

Vertalen van het Meerjarenprogramma 2016 – 2019 van de Topsector logistiek naar regionale actieprogramma, benutten Europese Middelen.

Voortgang/Resultaat

Momenteel zijn 3 OPZuidprogramma's in uitvoering, te weten: Dare2Share, living lab autonoom transport Zeeland, Zero emissie logistiek Zeeland

Tot stand brengen van cross-overs tussen de sectoren chemische- en procesindustrie, Wind op Zee en Land, en infrastructuur

Voortgang/Resultaat

Diverse gesprekken worden gevoerd met de kennis & innovatienetwerken. Periodiek overleg is er tussen KiC|MPI, Zephyros, WCM en provincie Zeeland. Dit proces loopt.

Realiseren van het Fiedlab Wind op Zee (Zephyros) in Zeeland

Overleg wordt gevoerd met Zephyros, Impuls en de kenniswerf voor het realiseren van een fysieke locatie van Zephyros in Vlissingen. Dit is ook een onderdeel van het compensatiepakket van de marinierskazerne.

Voortgang/Resultaat

De besprekingen voor het realiseren van het Fieldlab Zephyros wordt nog gevoerd. medewerkers van Impuls, Campus Zeeland en de kenniswerf onderzoek de mogelijkheid om een leegstaande fabrieksruimte in het gebied van kenniswerf in gebruik te nemen. Deze ruimte wordt dan gebruikt voor het eerste project van Zephyros (Airtube) voor het gebruik van drones bij de inspectie en beperkt onderhoud van de blades van de windmolens.

Arbeidsmarkt

De Zeeuwse arbeidsmarkt is duurzamer en gezonder geworden, met een betere aansluiting tussen aanbod van arbeidskrachten en vraag daarnaar van Zeeuwse werkgevers.

Hiertoe wordt het Aanvalsplan Arbeidsmarkt ontwikkeld en uitgevoerd in samenwerking met de triple-helix-partijen.

Acties

Aantrekken, scholen en trainen van kandidaten voor Zeeuwse sectoren (Techniekpact, Hospitalitypact, Zorgpact, Onderwijspact)

Inrichten en implementeren arbeidsmarketingorganisatie

Voortgang/Resultaat

zie ook Zichtbaar Zeeland

In geheel 2019 is gewerkt aan het arbeidsmarktvraagstuk in Zeeland; onderdeel hiervan is het aantrekken van mensen van buiten Zeeland (marketing) dit onderdeel is meegenomen in de gehele marketing aanpak (Zichtbaar Zeeland). De beoogde marketing organisatie is nog niet opgericht; wel vinden er al diverse activiteiten in dit kader plaats zoals de gezamenlijke werving van huisartsen.

Komen tot een soepele grensoverschrijdende arbeidsmarkt Zeeland – Vlaanderen

Ontwikkelen en optimaliseren methodiek en instrumentarium dienstverlening aan onderbenut arbeidspotentieel

Voortgang/Resultaat

Met succes zijn door de arbeidsmarktregio methodieken en instrumentarium ontwikkeld en ingezet; in 2019 zijn mede hierdoor meer dan 400 extra plaatsingen gerealiseerd (betreft

mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die zonder extra ondersteuning moeilijk/geen betaald werk kunnen verkrijgen).

Ontwikkelen ICT en data ten behoeve van concrete activiteiten in kader Aanvalsplan Arbeidsmarkt

Voortgang/Resultaat

zie ook Zichtbaar Zeeland:

- het inzetten van mogelijkheden ICT en data bij elk van de drie pijlers van het Aanvalsplan Arbeidsmarkt vergt meer tijd dan voorzien.

Ontwikkelen persona's gericht op de invulling van de vraag van de Zeeuwse arbeidsmarkt

Voortgang/Resultaat

De ontwikkelde persona's vormen de basis voor de marketingactiviteiten die samen met de zorgsector worden uitgevoerd. Verdere persona's zijn er in 2019 nog niet ontwikkeld.

Ontwikkelen tool: werving, selectie en plaatsing op basis van competenties

Voortgang/Resultaat

In 2019 is de arbeidsmarktregio gestart met het ontwikkelen van een tool 'selecteren op basis van competenties' t.b.v. het aanbod (werkzoekenden). De ontwikkeling van deze tool t.b.v. de vraagzijde (vacatures) zal - nu het HR netwerk Zeeland is opgericht- gestart worden in 2020.

Ontwikkelen van een gestructureerde aanpak gericht op het binden van jongeren aan de Zeeuwse arbeidsmarkt

Opzetten van een warme ontvangst van arbeidsmigranten (uit binnen- en buitenland) (Expat Center, Zeeland Commissionair)

Opzetten van toolbox voor werkgevers

Voortgang/Resultaat

In 2019 is het HR netwerk Zeeland opgericht. In samenspraak met dit netwerk en de betrokkenen bij de human capitalagenda's (hospitality, zorg, techniek, onderwijs) wordt in 2020 gestart met het vullen van een toolbox voor werkgevers.

Concurrentiepositie Food

a. Eind 2021 is de concurrentiepositie food verbeterd.

b. Eind 2021 is de werkgelegenheid in de Zeeuwse sectoren food (landbouw en visserij) behouden.

*acties met betrekking tot 'landbouw' zijn opgenomen in programma natuur en platteland.

Acties

Als voorzitter van het landelijke Bestuurlijk Platform Visserijoverheden spelen we een actieve rol in de ondersteuning van de visserijsector in de voor haar belangrijke dossiers "aanlandplicht" en "Brexit";

Voortgang/Resultaat

Binnen het landelijk Bestuurlijk Platform Visserijoverheden geven we voortdurende aandacht aan de dossiers Brexit, aanlandplicht, pulvisserij en ruimtegebruik Noordzee. Dit doen we onder andere door overleg op Rijks- en Europees niveau.

Duurzame landbouwwontwikkeling is ook een speerpunt binnen de maatschappelijke opgave Toekomst landelijk gebied, landbouw en natuur. Beleid voor de landbouwsector wordt in deze gezamenlijk opgepakt;

Voortgang/Resultaat

de agenda Toekomst landelijk gebied is vastgesteld door GS. Deze nota is samen met alle partijen uit landbouw en natuur opgesteld.

Ondersteunen initiatieven op het snijvlak van visserij/aquacultuur en vrijetijdseconomie;

Voortgang/Resultaat

In 2019 hebben we een bijdrage verleend aan de organisatie van de Dag van de Zeeuwse Visserij die in 2020 zal plaatsvinden. Uitgevoerde initiatieven ten aanzien van mosselpromotie in het buitenland kennen een spin-off naar toerisme in Zeeland.

Ondersteunen van kansrijke innovaties die kunnen leiden tot nieuwe bedrijvigheid of een hogere toegevoegde waarde: hiertoe ondersteunen van tenminste 8 initiatieven;

Voortgang/Resultaat

In 2019 hebben we ondersteuning verleend aan innovatieve initiatieven op het gebied van circulaire verpakkingen schelpdierindustrie, alternatieve vangsttechniek Noordzeevervisserij, innovatie in de landbouwsector door middel van het ondersteunen van meer dan 100 ondernemers met fysieke investeringen. In het kader van samenwerking voor innovatie zijn er 3 initiatieven van ondernemers gehonoreerd die aan de slag willen met duurzame samenwerking.

Stimuleren verdere ontwikkeling van de binnendijkse aquacultuur met name op het aquacultuurterrein Colijnsplaat.

Voortgang/Resultaat

Een ondernemersinitiatief ten aanzien van de landschappelijke inpassing van aquacultuur in Colijnsplaat hebben we in 2019 financieel ondersteund.

Verbeteren samenwerking onderwijs, ondernemers en overheden (in triple helix verband) zoals bijvoorbeeld door het gezamenlijk uitvoering geven aan de regiodeal Groen Onderwijs;

Voortgang/Resultaat

Binnen de regiodeal Groen Onderwijs is in 2019 verder gewerkt aan de doorontwikkeling van groen onderwijs in Zeeland. De nadruk ligt op het verder ontwikkelen van het onderwijsaanbod in samenwerking met het bedrijfsleven.

Versterken van de Zeeuwse economische clusters agrofood en aquacultuur door middel van haalbaarheidsonderzoeken en demonstraties vanuit de provinciale innovatieregeling Zeeland in Stroomversnelling;

Voortgang/Resultaat

Binnen het subsidieprogramma Zeeland in Stroomversnelling zijn onder andere de volgende initiatieven financieel ondersteund: ketensamenwerking in Food - meerwaarde van blokchaintechnologie en Biobased Protein- duurzame eiwitten uit Zeeuwse veldbonen.

We steunen het visserijbedrijfsleven in haar streven de bedrijfsvoering toekomstbestendig te maken. Dit doen we o.a. door het steunen van initiatieven voor de ontwikkeling van nieuwe visserijtechnieken.

Wij ondersteunen de netwerkorganisaties Zeker Zeeuws en Food Delta Zeeland in hun werkzaamheden te Zeeuwse Foodcluster verder te versterken;

Concurrentiepositie Zeeuwse ondernemers

Eind 2021 heeft behoud van werkgelegenheid en behoud van bedrijven plaatsgevonden.

Eind 2021 is de economische structuur t.b.v. acquisitie en regionale samenwerking verbeterd ten behoeve van versterken innovatiekracht.

Acties

Dockwize: uitvoering van de prestatieafspraken

We maken prestatieafspraken over de uitvoering van overkoepelende activiteiten uit het meerjarenplan "Dockwize: Your Innovation Hub 2020 - 2023". Hoofddoel is structuurversterking door het aanjagen van innovatie, groei en innovatie.

Voortgang/Resultaat

Met de SER Zeeland maken we prestatieafspraken op het sociaaleconomisch terrein

- over het uitvoeren van onderzoek;

- over het geven van advies

- over het organiseren van themabijeenkomsten over ontwikkelingen die gevolgen hebben voor werkgevers en werknemers;

- In 2021 zal verdere invulling worden gegeven aan de samenwerking tussen SER Zeeland en de Economic Board Zeeland, volgend op de in 2020 opgestelde rapportage over de samenwerking tussen beide adviesorganen met heldere afspraken over samenwerking, afstemming en taakverdeling, verdere invulling worden gegeven.

Voortgang/Resultaat

Naast het in 2019 gevraagd en uit eigen beweging opstellen van advies (o.a. inzake de concept-nota Regionale Energie Strategie Zeeland) zal SER-Zeeland medio 2020 een advies opstellen naar aanleiding van de voorontwerpvisie ten behoeve van de Omgevingsvisie Zeeland 2021.

Ondersteunen algemene netwerk-, acquisitie en representatieactiviteiten

Om de acquisitiekracht van Zeeland te versterken onderhouden we nauwe contacten met en organiseren we 1x per jaar een strategisch overleg met:

- North Sea Port,
- Invest in Zeeland,
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat,
- NFIA,
- Trade and Innovate.

Voortgang/Resultaat

Ondersteunen van de Zeeuwse ondernemers (starters en MKB)

Door o.a.:

- de MKB Samenwerkingsagenda en het MKB Actieplan (voor het 'brede' MKB) waar kansrijk verder uitwerken.
- waar mogelijk gebruik maken van het instrument MKB-deals van het ministerie EZK op het gebied van digitalisering.
- vanuit Zeeland deelnemen aan Smart Industry Hub Zuid,
- het opzetten van en uitvoering geven aan aanvullende innovatiefinancieringsinstrumenten zoals Financieringstafels voor het MKB, uitwerking van het MKB actieplan van het Rijk.

Voortgang/Resultaat

Uitvoering prestatieafspraken door Impuls Zeeland

Het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse (kennis)economie staat voorop (met groei van werkgelegenheid) door;

- o business development en uitvoering van projecten,
- o enerzijds acquisitie van bedrijven, investeringen van elders en anderzijds behoud van bedrijven,
- o werk te maken van innovatiefinanciering,
- o het stimuleren van internationale handelsbevordering (Trade & Innovate)

Conform het deelnemingenbeleid ontvangt Provinciale Staten jaarlijks het werkplan en jaarverslag van Impuls;

Voortgang/Resultaat

De prestatieafspraken in 2019 hadden betrekking op de clusters Vestigen, Innovatiefinanciering, Circulaire Economie en Energietransitie, Logistiek en Energie en Vrijtijdseconomie. In navolging van andere ROM's heeft Impuls in 2019 een meerjarenplan opgesteld. Door het opstellen hiervan werkt Impuls met een langere termijnhorizon om de Zeeuwse economie structureel te versterken. Provinciale Staten hebben het werkplan en jaarverslag ontvangen.

Uitvoering prestatieafspraken door Zeeuwse Milieufederatie (ZMf)

We hebben afspraken gemaakt met de Zeeuwse Milieufederatie om projecten uit te voeren die passen binnen het economisch-, omgevings- en energiebeleid. De ZMf versterkt de relatie tussen ecologie en economie. In 2021 ligt de focus van de ZMf op de volgende drie pijlers: 'Duurzaamheid, circulaire Economie & energietransitie', 'Deltawateren' en 'Ruimtelijke Ordening & Landschap'. De ZMf denkt en werkt mee aan voorbeeldprojecten, waarbij wordt samengewerkt met burgers, (mede)overheden, onderwijs- en kennisinstellingen, bedrijfsleven en maatschappelijke 'groene' organisaties.

Voortgang/Resultaat

Met de ZMf zijn prestatieafspraken gemaakt voor drie prestatievelden, namelijk Duurzaamheid circulaire economie en energietransitie (o.a. Zeeuws Circulair Living Lab en deelname aan het Zeeuws Energieakkoord particuliere woningvoorraad), Deltawateren (o.a. natuurparagraaf van het Convenant Duurzame Havens 2030 en een strategie deltaxwateren) en Ruimtelijke ordening en landschap (o.a. Kustvisie en buffernatuur).

Prestatieveld Duurzaamheid, circulaire economie en energietransitie

De ZMf heeft in 2019 actief bijgedragen aan de werkgroep Vitaal Sloe & Kanaalzone, Het VernieuwersLAB en de SER Zeeland. Door intensieve samenwerking binnen en buiten de provincie bouwt de ZMf aan het netwerk, waarbij ook gebruik wordt gemaakt van landelijke expertise ten behoeve van Zeeland. Daarnaast is meegewerkt en meegedacht aan

verschillende tafels van de Regionale Energie Strategie (RES). Ook is een begin gemaakt om samen met de provincie een start te maken voor een Zeeuwse Circulaire Uitvoeringsagenda

Prestatieveld Deltawateren

Er is gewerkt aan het versterken van de samenwerking met organisaties als North Seaports, Waterschap Scheldestromen, de schelpdiersector en onderwijsinstellingen als de HZ. Doel van de intensivering van samenwerking was het verkennen van mogelijkheden voor een duurzamer gebruik van de deltaxwateren, waarbij de synergie van alle gebruiksfuncties kan worden nagestreefd.

De ZMf werkt met partners uit de Coalitie Delta Natuurlijk én North Seaports aan de concrete invulling van een samenwerking waarin alle partijen toewerken naar projecten ter versterking van natuurwaarden in de Westerschelde. Verder is in 2019 gewerkt en/of de dialoog aangegaan met de visserijsector en de schelpdiersector, met als doel de druk het ecosysteem te verminderen zonder dat dit de productie nadelig wordt beïnvloed.

Prestatieveld Ruimtelijke ordening en landschap

De ZMf heeft gewerkt aan het zoeken naar win-win situaties voor natuur & landschap en dus voor de biodiversiteit. Daarnaast heeft de ZMf zich sterk gemaakt voor een gezonde leefomgeving waarbij wordt ingezet op kwaliteiten als ruimtelijke aard, omvang en schaal, stilte, donkerte en schone lucht.

Uitvoering prestatieafspraken door Roosevelt Institute for American Studies

Activiteiten: lezingen voor studenten, publiekslezingen, studentenexcursies aan RIAS door verschillende universiteiten, beursprogramma's, organisatie uitreiking T.Roosevelt American History Award, organisatie internationaal congres, organisatie publiekssymposium in samenwerking met UCR, organisatie NASA Amerikanistendag.

Voortgang/Resultaat

Deelnemen aan platform ENZuid (Economisch Netwerk Zuid Nederland)

Het opstellen van een agenda voor de effecten van een digitale transformatie

Digitale ontwikkelingen werken door op allerlei terreinen. We komen met een aanpak voor en ontwikkelen een digitale agenda met een visie, die ingaat op welke effecten er allemaal zijn, hoe die doorwerken in het werk van de provincie, en hoe we ons als provincie willen verhouden tot al die ontwikkelingen.

Bijzonder onderdeel hiervan is het volgen van de marktontwikkelingen aangaande de recente start van aanleg van glasvezel in woonkernen. Provinciale inzet is erop gericht dat marktpartijen ook gaan investeren in de aanleg van glasvezel in Zeeuwse buitengebieden, zodat de kloof in connectiviteit tussen het buitengebied en kernen niet nog groter wordt.

Voortgang/Resultaat

Digitale ontwikkelingen werken door op allerlei terreinen. We komen met een aanpak voor en ontwikkelen een digitale agenda met een visie, die ingaat op welke effecten er allemaal zijn, hoe die doorwerken in het werk van de provincie, en hoe we ons als provincie willen verhouden tot al die ontwikkelingen. Bijzonder onderdeel hiervan is het volgen van de marktontwikkelingen aangaande de recente start van aanleg van glasvezel in woonkernen. Provinciale inzet is erop gericht dat marktpartijen ook gaan investeren in de aanleg van glasvezel in Zeeuwse buitengebieden, zodat de kloof in connectiviteit tussen het buitengebied en kernen niet nog groter wordt.

Campus Zeeland

De Zeeuwse economie is op termijn versterkt en innovatiever geworden, door realisatie van Bèta Campus Zeeland, (economische) kennis- en innovatienetwerken, programma's en projecten, en door behoud en versterking van onderwijs en onderzoek van PO - WO in Zeeland.

Bèta Campus Zeeland wordt in fases gerealiseerd, samen met het Joint Research Center, de nieuwe opleidingen en onderzoekstrajecten binnen HZ/UAS en UCR (UCR Engineering & Innovation), het Delta Kenniscentrum en de samenwerking met UGent rondom Deltavraagstukken Vlaanderen/Nederland. Focus op de speerpunten Water, Energie en Biobased/Food.

Acties

Effectueren bouw JRC (opening september 2020)

effectueren bouw JRC (opening voorzien in schooljaar 2022 - 2023)

Voortgang/Resultaat

Voorbereiding bouw JRC loopt volgens planning om diverse redenen (beschikbaar stellen budget, benodigde overeenkomsten, effecten stikstof besluit) is de geplande opening in het voorjaar 2021 i.p.v. 2020.

Ontwikkelen en opzetten grensoverschrijdend, samenwerkingsplatform Vlaanderen-Nederland Deltavraagstukken (start/opening Q4 2019 / Q1 2021)

Ontwikkelen opleiding Engineering en Innovation UCR (start pilot studiejaar: september 2019/2020; start UCR E&I studiejaar 2020/2021)

Opzetten van specifieke netwerken in Zeeuwse economische sectoren, die aansluiten bij de thema's Campus Zeeland

Versterken businessmodel, organiserend vermogen en intersectorale samenwerking tussen de reeds bestaande netwerken (kwaliteitsslag).

Voortgang/Resultaat

Via bijeenkomst en expert-sessies is gewerkt aan de versterking en de onderlinge samenwerking van de K&I netwerken.

In de kennis- en innovatienetwerken werken bedrijven, overheden en kennisinstellingen samen om kennis te delen en innovaties te bevorderen. Kansen die het bedrijfsleven ziet en vragen waar bedrijven in de praktijk tegenaan lopen, vormen zo de basis voor gezamenlijke (onderzoeks) projecten en nieuwe opleidingen. Dat stimuleert vernieuwing.

Door die triple helix netwerken kunnen bedrijven en kennisinstellingen (beter dan nu) gebruik maken van beschikbare regionale, nationale en Europese middelen (zoals de aanjaagmiddelen, OP Zuid, Interreg). Het initiatief voor deze netwerken ligt bij samenwerkende partners; zij moeten de benodigde middelen voor een groot deel zelf opbrengen. De inspanningen vanuit Campus Zeeland richten zich op de versterking van het organiserend vermogen van de netwerken. Inmiddels zijn er in Zeeland twaalf K&I netwerken verbonden aan de zes Zeeuwse kernsectoren (industrie & maintenance, havens & logistiek, agrofood & seafood, water & energie, toerisme en zorg).

Versterken gehele onderwijs- en onderzoekskolom van PO - WO

Innovatie infrastructuur en - fondsen

Eind 2021 zijn er nieuwe innovaties gerealiseerd en is vergroting van de concurrentiekracht van bedrijven in Zeeland tot stand gekomen.

In het kader van 'Wind in de zeilen' vergroot het Rijk haar inbreng in het Investeringsfonds Zeeland (AGIO-storting), waardoor het investeringsvermogen wordt vergroot. De totale omvang van de storting bedraagt - vanaf 2021 - € 20 miljoen.

Acties

Het benutten van nationale en Europese programma's als cofinanciering bij de realisatie van innovatie en economische structuurversterking

- Het benutten van nationale en Europese programma's als cofinanciering bij de realisatie van innovatie en economische structuurversterking.
 - Met de Subsidieregeling MKB innovatiestimulering Topsectoren Zuid-Nederland (MIT Zuid) wordt decentraal uitvoering gegeven aan stimulering van innovatieve haalbaarheids- en R&D samenwerkingsprojecten. Stimulus Programmamanagement treedt op als uitvoeringsorganisatie.
 - Voor 2021 streven we naar toekenning van 10 subsidies voor Zeeuwse haalbaarheidsprojecten en 6 subsidies voor Zeeuwse R&D samenwerkingstrajecten.

Voortgang/Resultaat

We hebben een cofinancieringsbijdrage aan de MKB Innovatiestimulering Topsectorenbeleid (MIT) regeling verleend. De subsidie is voor het stimuleren van innovatie in het MKB door middel van haalbaarheidsonderzoeken en Research & Development samenwerkingsprojecten. Voor het MIT Zuid 2019 is € 10,9 miljoen ingezet voor projecten die bijdragen aan de versterking van de innovatiekracht van het Zuid-Nederlandse MKB. Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat draagt hier de helft aan bij, evenals de provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland gezamenlijk. In 2019 zijn acht Zeeuwse haalbaarheidsonderzoeken met een totaal subsidiebedrag van € 160.000 toegekend en vier Zeeuwse Research & Development samenwerkingsprojecten (waarvan zes Zeeuwse betrokken ondernemers) met een totaal subsidiebedrag van € 656.230,50.

Uitvoering geven aan de Europese programma's waarin Zeeland partner is

- Voor Zeeland nader vormgeven van de uitvoering van het Toekomstig Cohesiebeleid 2021-2027 en hierbij nadrukkelijk samenwerken met de Zeeuwse Opgaves en onze Zeeuwse partners (gemeenten, waterschap, bedrijfsleven en kennisinstellingen), in Zuid-verband, in IPO verband en met Vlaanderen.
- Uitvoering geven aan de Europese programma's 2021 waarin Zeeland partner is (OP Zuid, POP3, Interreg Vlaanderen-Nederland, Interreg B en C programma's) en benutten van de mogelijkheden hiervan voor Zeeland.
- Voor Zeeland kansrijke nieuwe Europese fondsen als gevolg van het beoogde corona herstellfonds nader operationaliseren en uitvoeren.

Voortgang/Resultaat

We hebben het afgelopen jaar uitvoering gegeven aan de openstellingen van OP Zuid, Interreg Vlaanderen-Nederland, Interreg Twee Zeeën en POP 3.

Voor POP 3 wordt binnen deze Europese periode (2014- 2020) naar verwachting de volledige Europese middelen die voor Zeeland beschikbaar zijn benut. In 2020 vinden de laatste beoordelingen van projecten plaats.

Voor OP Zuid vindt de besluitvorming over projecten van een openstelling uit 2019 in 2020 plaats, hierdoor zal de Zeeuwse cofinanciering die gereserveerd was voor 2019 in 2020 benodigd zijn. Hierdoor heeft in 2019 niet volledige benutting van de Zeeuwse cofinanciering

europese middelen plaatsgevonden. In 2020 vindt nog een laatste openstelling van OP Zuid plaats.

Voor Interreg Vlaanderen-Nederland en Interreg Twee Zeeën zijn de openstellingen in 2019 uitgevoerd. Beoordeling van de laatste openstellingen zal in 2020 plaatsvinden.

Twee keer per jaar wordt het ERAC rapport over de monitoring van de Europese middelen (in Zuid-Nederland en specifiek Zeeland) naar PS gestuurd, met informatie over de voortgang.

Voorts wordt ivm de nieuwe Europese programmaperiode (2021-2027) de voorbereiding voor de nieuwe programma's getroffen. (in Zuid-verband, Landelijk en voor de Interregprogramma's grensoverschrijdend met de betrokken landen / partners.)

Uitvoering geven aan het Investeringsfonds Zeeland BV.

ZeelandFM verstrekt 25 vouchers aan ondernemers die voldoen aan de criteria ondernemerschap, groeipotentie en innovatie voor de inhuur van een financieel specialist om een adviestraject te starten dat leidt tot een sterk verbeterde financieringsaanvraag voor hun plannen.

Via InnoGo! worden minimaal 7 leningen verstrekt aan innovatieve starters/MKB-ers én minimaal 10 starters starters/MKB-ers vinden binnen het netwerk van InnoGo! begeleiding en coaching.

Met het ZPF verstrekken we risicodragend kapitaal, kennis en kunde van de aandeelhouders, het fondsmanagement en hun netwerken, middels aandelenparticipaties en/of achtergestelde leningen aan minimaal 8 innovatieve waarde creërende bedrijven in de (door)ontwikkelfase of de groeifase met een substantiële impact op de Zeeuwse economie en werkgelegenheid.

In het kader van 'Wind in de zeilen' vergroot het Rijk haar inbreng in het Investeringsfonds Zeeland (AGIO-storting), waardoor het investeringsvermogen wordt vergroot. De totale omvang van de storting bedraagt 20 miljoen euro (vanaf 2021).

Door het bestuur van het Investeringsfonds Zeeland BV wordt jaarlijks ingeschat of de financiële vaste activa betreffende de onderliggende participaties afgewaardeerd moeten worden. Deze inschatting gebeurt op basis van de financiële informatie van de ondernemingen waarin wordt geparticipeerd en waar gelden aan zijn uitgeleend, gesprekken met de ondernemers en het betaalgedrag ten aanzien van aflossingen en rente.

De doelstelling van het Investeringsfonds Zeeland wordt gerealiseerd door het verstrekken van hoog risicodragend kapitaal. Het eigen vermogen van de ondernemingen waarin wordt geparticipeerd en waar gelden aan zijn uitgeleend is in de meeste gevallen negatief. Dit brengt met zich mee dat er sprake is van een grote schattingonzekerheid ten aanzien van de waardering van de deelnemingen en de verstrekte leningen. Deze (schatting)onzekerheid heeft voor de accountant van het IFZ geen afbreuk gedaan aan zijn oordeel.

Voortgang/Resultaat

Door goedgekeurde begrotingswijziging van de provincie is de projectperiode van **Zeeland FM** verlengd naar 2020. Tevens is de prestatieafspraken van vouchers gewijzigd naar 60 vouchers over vier jaar. In 2019 heeft Zeeland FM 17 vouchers toegekend, waardoor het totaal over de gehele projectperiode nu op 37 staat.

In 2019 zijn via **InnoGo!** acht leningen verstrekt aan innovatieve starters/MKB-ers én 11 starters starters/MKB-ers vinden binnen het netwerk van InnoGo! begeleiding en coaching.

ZPF kent in 2019 tien lopende cases in portefeuille. In 2019 zijn 40 unieke leads gesproken, waarvan twee aanvragen zijn toegekend en nog vier casussen onderhanden zijn. De verwachting is dat minimaal twee daarvan in 2020 toegekend kunnen worden. Daarnaast zijn nog 16 van de 40 leads in voorbereiding op een aanvraag.

Door het bestuur van het Investeringsfonds Zeeland BV wordt jaarlijks ingeschat of de financiële vaste activa betreffende de onderliggende participaties afgewaardeerd moeten worden. Deze inschatting gebeurt op basis van de financiële informatie van de ondernemingen

waarin wordt geparticipeerd en waar gelden aan zijn uitgeleend, gesprekken met de ondernemers en het betaalgedrag ten aanzien van aflossingen en rente.

De doelstelling van het Investeringsfonds Zeeland wordt gerealiseerd door het verstrekken van hoog risicodragend kapitaal. Het eigen vermogen van de ondernemingen waarin wordt geparticipeerd en waar gelden aan zijn uitgeleend is in de meeste gevallen negatief. Dit brengt met zich mee dat er sprake is van een grote schattingsonzekerheid ten aanzien van de waardering van de deelnemingen en de verstrekte leningen. Deze (schatting)onzekerheid heeft voor de accountant van het IFZ geen afbreuk gedaan aan zijn oordeel. Het IFZ heeft voor 2019 een goedkeurende controleverklaring ontvangen van haar accountant.

Uitvoering geven aan het Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0 en 2.0

- Uitvoering geven aan het Investeringsprogramma Zeeland in Stroomversnelling 1.0: Versterking innovatie-infrastructuur en –fondsen.
Uitvoering geven aan Zeeland in Stroomversnelling 2.0.: programmatische aanpak gericht op innovatie en groei door kick-start, accelerator en scale-up programma's om onder meer de Investor Readiness van financieringsaanvragen te verbeteren.

Voortgang/Resultaat

Investeringsprogramma ZiS 1.0 gericht op economische structuurversterking is in uitvoering. 3 van de 6 projecten zijn afgerond en vastgesteld. 3 projecten zijn nog in uitvoering: de bouw van het Joint Research Centre, de uitvoering van de aanjaaggelden Zeeland in Stroomversnelling en de bouw van het Tidal Technology Center Grevelingendam.

Investeringsprogramma ZiS 2.0 is gericht op verbetering van het leef- en vestigingsklimaat in Zeeland en bestaat uit 13 projecten gericht op het verbeteren van kennis en innovatie, de leefbaarheid en voorzieningen voor bedrijven. Het investeringsprogramma wordt gerealiseerd vanuit de Regio Deal Zeeland. Alle projecten zijn op dit moment in uitvoering.

Verlenen van subsidie aan voorstellen ter stimulering van innovatie en verbetering van het gebruik van financieringsregelingen

Faciliteren en/of subsidiëren van onder andere de Zeeuwse Innovatieprijs Emergo, MKB Doorgaan, netwerkbijeenkomst excellerende MKB bedrijven, initiatieven voor het versterken van het Zeeuwse startersklimaat en de ZomerOndernemer.

Voortgang/Resultaat

In 2019 is, ter stimulering van innovatie en verbetering van het gebruik van financieringsregelingen, subsidie verleend aan de Zeeuwse Innovatieprijs Emergo, BO2 Innovate Event en de Zomerondernemer.

Zichtbaar Zeeland uitvoering

Het herpositioneren van het Zeeuwse imago zodat mensen Zeeland meer en eerder gaan overwegen als plek om te recreëren, verblijven, leven, werken en studeren is nog steeds een belangrijke opgave. Een sterker Zeeuws imago helpt bij het aantrekken van toeristen, arbeidskrachten, inwoners en nieuwe bedrijven. De nieuwe marketingorganisatie die begin 2021 wordt opgericht gaat zich richten op het versterken van het Zeeuwse imago door alle onderdelen in samenhang te organiseren waarbij effectiviteit en efficiëntie voorop staan. Dit doen ze vanuit een gemeenschappelijke basis (merk- en marketingstrategie etc.) en een samenhangende visie op het toepassen van technologie en het gebruik van data. In de nieuwe marketingorganisatie worden de huidige werkzaamheden van VVV Zeeland (toeristische marktwerking) en de Provincie Zeeland (wonen, werken en studeren) samengevoegd. In 2021 wordt de overgang van de werkzaamheden van VVV en Provincie naar de nieuwe organisatie verder uitgewerkt.

Acties

Digitaal platform

Het succes van de nieuwe Zeeuwse marketingorganisatie hangt sterk af van de digitale prestaties. In de afgelopen jaren heeft de Provincie Zeeland geïnvesteerd in een platform voor regiomarketing (o.a. website www.zeelandlandinzee.nl). Door dit platform te combineren met toeristische informatie van VVV Zeeland wordt een sterk digitaal instrument gecreëerd voor de Zeeuwse regiomarketing. De nieuwe marketingorganisatie gaat gebruik maken van dit digitale platform.

Continueren toeristische marktwerking

Als gevolg van de beëindiging van VVV Zeeland begin 2021 verandert de provinciale aanpak van de toeristische marktwerking. Er wordt in samenwerking met gemeenten en andere Zeeuwse organisaties gewerkt aan de opbouw van een nieuwe marketingorganisatie die naast toeristische marketing ook de marketing voor wonen, werken en studeren in Zeeland gaat uitvoeren. Met deze nieuwe marketingorganisatie zullen, zoals tot nu toe met VVVZeeland, prestatieafspraken gemaakt worden voor het uitvoeren van de toeristische marktwerking.

Circulaire economie

De Zeeuwse economie is vitaler geworden, door samenwerking in ketens te stimuleren bij het sluiten van kringlopen met hernieuwbare (groene) grondstoffen en door te stimuleren dat biomassa wordt verwerkt tot hernieuwbare bio-based grondstoffen.

Acties

We stellen samen met Zeeuwse partners een roadmap op, die op termijn tot een volledig circulaire economie moet leiden

We stimuleren circulair bouwen in de verblijfsrecreatie via de projecten 'Circulair beleven' en 'FACET'

Voortgang/Resultaat

In de afgelopen twee jaar zijn ruim 55 bedrijven benaderd. Van de 20 vouchers zijn er 7 toegekend, waarvan twee projecten inmiddels zijn afgerond. Er worden op dit moment 4 aanvragen opgesteld/aangepast. Er zijn nog 9 vouchers over. Op dit moment lopen gesprekken met 11 potentiële bedrijven en blijft de interesse groeien. Kortom, wij verwachten dat alle 20 vouchers zullen worden toegekend.

We werken aan een toekomstbeeld 'circulaire havens 2030' (Sloe- en Kanaalzone) én volgen circulaire economie in de gebiedsagenda Zuidwestelijke Delta

Voortgang/Resultaat

Toekomstbeeld circulaire havens is in gang gezet (mede) via regionale afstemming en aandacht via het spoor biobased en circulair binnen het programma 'ambitie duurzame havens 2030'.

Voor de Zuidwestelijke Delta is een aanpak gelanceerd via drie sporen (inrichten innovatieHUB, toewerken naar projecten van allure, inrichten kennisuitwisseling). Dit is ingebracht in de gebiedsgerichte aanpak.

We stimuleren meer biobased innovaties bij/door MKB'ers o.a. via circulair/biobased innovatievouchers

Voortgang/Resultaat

De Biobased en Circulaire Voucherregeling 2016-2019 is succesvol afgerond (13 innovatieve ideeën van Zeeuwse MKB-ers hebben een voucher ontvangen om technische en/of

economische haalbaarheid te toetsen danwel projectideeën verder uit te werken mede met begeleiding door Impuls Zeeland).

We nemen deel aan stichting Biobased Delta, die o.a. grootschalige businesscases ontwikkelt (zoals Redefinery, Sugar Delta, bio-aromaten) met grote bedrijven en MKB.

■ Voortgang/Resultaat

In 2019 heeft stichting Biobased Delta samen met bedrijven, ontwikkelingsmaatschappijen, de provincies Zeeland, Brabant en Zuid-Holland, en kennisinstellingen resultaten geboekt op de programma's Sugar Delta (interesse van bedrijven voor mogelijke investeringen in de regio), redefinery (productie van ethanol en lignine uit houtstromen), bio-aromaten (Green Chemistry Campus), CHAPLIN (ontwikkeling van nieuwe producten uit lignine) en regionale activiteiten, communicatie & netwerken (Biobased Business Dag in Gent georganiseerd samen met Vlaamse biobased partners).

We helpen mee aan de doorontwikkeling van de Biobased Innovation Garden

■ Voortgang/Resultaat

Interreg-project Growing a Green Future – waar de Biobased Innovation Garden een belangrijke partner van is - is middels een slotevenement op 17 december 2019 succesvol afgesloten. Het project heeft o.a. nieuwe kennis en toepassingen opgeleverd mbt hoogwaardige (plantaardige) olie-toepassingen, groene grondstoffen voor nieuwe ketens en nieuwe markten, natuurlijke biocieden en toepassing van natuurlijke vezels in papier, karton en in bouwmaterialen. Tot slot is ook een uitgewerkt plan opgeleverd voor de realisatie van een biobased vakantiehuis (welke in 2020 daadwerkelijk gebouwd zal worden).

We rollen biobased en circulair inkopen uit binnen Zeeland via 'Maatschappelijk Verantwoord Inkopen' en de koppeling aan de SDG's (Sustainable Development Goals).

■ Voortgang/Resultaat

Acties zijn uitgevoerd in programma Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2017-2020. Dit betreft o.a. de lancering van het platform MVI waarin onze inkopen worden gerelateerd aan de impact die wordt bereikt gepresenteerd aan de sustainable development goals (SDG's) en de uitrol van de vraag aan de markt naar circulaire installaties. Op initiatief en met medewerking van Provincie Zeeland ontwikkelt het Centre of Expertise Biobased Economy een Nationale Database Biobased Producten die de komende jaren zal worden uitgerold in Zeeland en overige provincies. Dit initiatief wordt financieel ondersteund door een vijftal andere provincies.

We stimuleren biobased onderwijs en onderzoek, zoals goede verankering in JRC/Bèta Campus en Center of Expertise(CoE) Biobased Economy (Avans/HZ)

■ Voortgang/Resultaat

Het Interreg-project Grenzeloos Biobased Onderwijs (waaraan ook HZ University of Applied Sciences met Avans als Center of Expertise Biobased Economy deelnam) is succesvol afgerond. Enkele resultaten: benodigde competenties van toekomstige biobased professionals zijn via marktbevraging in beeld gebracht, biobased leermateriaal voor het onderwijs is ontwikkeld, via een online platform is een netwerk gerealiseerd waar o.a. de ontwikkelde lesmodules worden gedeeld.

De uitwerking/verankering van biobased economy binnen de Campus Zeeland ontwikkeling (middels Beta Campus met Joint Research Center) is gaande, maar loopt de komende jaren nog door.

Trendindicatoren

Trendindicatoren	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Beroepsbevolking	195.000	195.000	192.000	197.000	197.000*	197.000*
Saldo in- en uitgaande pendel	-18.000	-16.900	-16.900*	16.900*	-16.900*	-16.900*
Hoog opgeleide beroepsbevolking	48.000	48.000	51.000	53.000	53.000*	53.000*
Spanningsindicator vraag/aanbod arbeidsmarkt	0,92	1,61	2,05	3,21	3,58	2,26
Huishoudensinkomen	38.500*	39.800*	40.400*	40.400*	40.400*	40.400*

* voor dit jaar is het meest recente cijfer gebruikt dat beschikbaar is.

Doelindicatoren

Doelindicatoren	Stand 2018	Streefwaarde 2020	Streefwaarde 2021	Einddoel
Werkloosheid	3%	3%	3%	3%
Werkgelegenheid	180.000	181.800	184.000	185.000
Werkgelegenheid groei in %	1%	0,5%	0,5% p.j.	0,5% per jaar
Bruto Regionaal Product	€ 13.093.000.000	13.488.000.000 €	13.579.000.000	1,5% per jaar
Bruto Regionaal Product groei in %	2,3%	1,5%	1,0%	1,5% per jaar
Innovatie Index	0,47	0,48	0,42	0,500
Nieuwe arbeidsplaatsen via Impuls	453	200	200	200 per jaar
Nieuwe bedrijfsvestigingen via Impuls	7	8	8	8 per jaar

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	B2021
Lasten	
040101-Arbeidsmarkt	326
040102-Concurrentiepositie food	389
040103-Concurrentiepositie Zeeuwse ondernemers	2.087
040104-Campus Zeeland	-2
040105-Innovatieinfrastructuur en - fondsen	3.925
040106-Zichtbaar Zeeland uitvoering	1.430
040107- Circulaire economie	827
040108-Concurrentiepositie logistiek	149
049999-Ambtelijke inzet	4.706
Totaal Lasten	13.837
Baten	
040103-Concurrentiepositie Zeeuwse ondernemers	0
040105-Innovatieinfrastructuur en - fondsen	502
Totaal Baten	502
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-13.335
Onttrekkingen	
980499 Bestemmingsreserves-Pr.4	-287
Toevoegingen	
980499 Bestemmingsreserves-Pr.4	721
Mutaties reserves	-1.008
Resultaat na bestemming	-14.343